Čtvrtek 11. března 2021

P9_TA(2021)0087

Hromadná soudní řízení proti opozici a občanské společnosti v Kambodži

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2021 o hromadných soudních řízeních proti opozici a občanské společnosti v Kambodži (2021/2579(RSP))

(2021/C 474/13)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Kambodži, zejména na usnesení ze dne 14. září 2017 o Kambodži, zejména o případu Kema Sokhy ([1]), ze dne 14. prosince 2017 o Kambodži, zejména o rozpuštění strany CNRP ([2]), a ze dne 13. září 2018 o Kambodži, zejména o případu Kema Sokhy ([3]),

— s ohledem na závěry Rady o Kambodži ze dne 26. února 2018,

— s ohledem na mírové dohody podepsané v Paříži v roce 1991, v jejichž článku 15 je zakotven závazek chránit lidská práva a základní svobody v Kambodži, a to i ze strany mezinárodních signatářů,

— s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 12. února 2020 ([4]) o odnětí části celních preferencí poskytnutých Kambodži v rámci obchodního režimu Evropské unie „Vše kromě zbraní“ (EBA), a to s platností od 12. srpna 2020,

— s ohledem na prohlášení mluvčího vysoké komisařky OSN pro lidská práva ze dne 11. září 2020 o zatčení význačného představitele odborů Ronga Chhuna a dalších 24 obránců lidských práv a ekologických aktivistů ([5]),

— s ohledem na prohlášení mluvčího Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) ze dne 2. března 2021 o hromadných soudních řízeních proti představitelům opozice,

— s ohledem na Úmluvu Mezinárodní organizace práce o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat,

— s ohledem na prohlášení zvláštního zpravodaje pro právo na pokojné shromažďování a sdružování, členů pracovní skupiny pro otázky diskriminace žen a dívek a zvláštního zpravodaje pro právo na svobodu přesvědčení a projevu ze dne 16. listopadu 2020 o tvrdých zásazích proti občanské společnosti a útocích na obránce lidských práv v Kambodži,

— s ohledem na Dohodu o spolupráci mezi Evropským společenstvím a Kambodžským královstvím ze dne 29. dubna 1997 ([6]),

— s ohledem na kambodžský trestní zákoník,

— s ohledem na obecné zásady EU z roku 2008 týkající se ochránců lidských práv,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv ze dne 10. prosince 1948,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966,

— s ohledem na zprávu zvláštní zpravodajky pro situaci v oblasti lidských práv v Kambodži Rhony Smithové ze dne 25. listopadu 2020,

---

([1]) Úř. věst. C 337, 20.9.2018, s. 99.
([2]) Úř. věst. C 369, 11.10.2018, s. 76.
([3]) Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 128.
([4]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/550 ze dne 12. února 2020, kterým se mění přílohy II a IV nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 978/2012, pokud jde o dočasné odnětí režimů podle čl. 1 odst. 2 nařízení (EU) č. 978/2012 pro některé produkty pocházející z Kambodžského království (Úř. věst. L 127, 22.4.2020, s. 1).
([5]) www.ohchr.org/FR/HRBodies/HRC/Pages/NewsDetail.aspx?NewsID=26223&LangID=F
([6]) Úř. věst. L 269, 19.10.1999, s. 18.

— s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že v listopadu 2020 bylo nejméně 137 osob obviněno z vazeb na zrušenou opoziční Kambodžskou národní stranu záchrany (CNRP) a tyto osoby byly obžalovány na základě politický motivovaných obvinění z podněcování, spiknutí a útoků na stát podle článků 451, 453, 494 a 495 trestního zákoníku,

B. vzhledem k tomu, že dne 1. března 2021 odsoudil Městský soud v Phnompenhu devět nejvyšších představitelů CNRP na základě obvinění z „pokusu o organizaci státního převratu s cílem svrhnout vládu" v souvislosti s tím, že se dne 9. listopadu 2019 pokusili vrátit do Kambodže;

C. vzhledem k tomu, že se v roce 2019 pokusil vrátit do Kambodže bývalý předseda CNRP Sam Rainsy; vzhledem k tomu, že pan Rainsy obdržel nejvyšší trest a byl odsouzen k 25 letům odnětí svobody; vzhledem k tomu, že společně se Samem Rainsym byli odsouzeni také Mu Sochuaová, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumuraová a Nuth Romduol; vzhledem k tomu, že všichni obžalovaní byli odsouzeni k trestům odnětí svobody v délce 20 až 25 let; vzhledem k tomu, že jim bylo odňato právo volit a kandidovat ve volbách;

D. vzhledem k tomu, že tito opoziční politici byli souzeni v nepřítomnosti a nebylo jim dovoleno vrátit se do Kambodže, aby se mohli u soudu hájit osobně;

E. vzhledem k tomu, že zatímco tyto případy soudy projednaly ve zrychleném řízení, je soudní řízení proti bývalému předsedovi CNRP Kemu Sokhovi, který byl propuštěn na kauci za omezujících podmínek, i nadále pozastaveno a jeho oficiální žádosti o znovuzahájení procesu byly zamítnuty;

F. vzhledem k tomu, že v červenci 2019 byl v nepřítomnosti odsouzen Kong Atith, nově zvolený předseda Koalice demokratických odborových organizací kambodžských pracovníků v oděvním průmyslu (CCAWDU), který byl obviněn z úmyslných násilných činů v souvislosti s protesty řidičů proti společnosti Capitol Bus Company v roce 2016; vzhledem k tomu, že s ohledem na tříletý podmíněný trest nesmí Kong Atith již pracovat ve vedení žádného odborového svazu;

G. vzhledem k tomu, že dne 31. července 2020 byl bez zatykače ve svém bydlišti v Phnompenhu zatčen Rong Chhun, předseda Kambodžské konfederace odborových svazů, a vzhledem k tomu, že dne 1. srpna 2020 byl obžalován z „podněcování k trestnému činu" podle článků 494 a 495 kambodžského trestního zákoníku; vzhledem k tomu, že byl následně umístěn do vyšetřovací vazby v nápravném zařízení 1 v Phnompenhu;

H. vzhledem k tomu, že v průběhu hromadných soudních řízeních, která probíhala od listopadu 2020 do února 2021, nebyly předloženy žádné věrohodné důkazy; vzhledem k tomu, že obviněným nebylo umožněno, aby se soudních řízení účastnili; vzhledem k tomu, že veřejnost byla ze soudních řízení z velké míry vyloučena; vzhledem k tomu, že podle získaných informací vznesli obžalovaní námitky proti údajným přiznáním, která byla v průběhu soudního řízení použita, a tvrdili, že tato přiznání byla podepsána nebo potvrzena otiskem prstu pod nátlakem a bez přítomnosti právního zástupce;

I. vzhledem k tomu, že vykonstruovaná soudní řízení u Městského soudu v Phnompenhu porušují procesní a věcné požadavky spravedlivého soudního řízení stanovené v kambodžském trestním zákoníku a v čl. 14 odst. 3 písm. d) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech;

J. vzhledem k tomu, že od roku 2017 přijala kambodžská vláda řadu represivních opatření potlačujících politickou účast a volební práva v zemi a odklání se od demokratického vývoje směrem k autoritativnímu státu;

K. vzhledem k tomu, že dne 16. listopadu 2017 Nejvyšší soud oznámil rozpuštění CNRP;

L. vzhledem k tomu, že kambodžské volby v roce 2018 nesplňovaly minimální mezinárodní normy týkající se demokratických voleb a umožnily vládnoucí straně, Kambodžské lidové straně (CPP), aby získala kontrolu nad většinou křesel v Senátu i v Národním shromáždění, čímž de facto vytvořila stát ovládaný jedinou stranou bez jakékoli parlamentní opozice;

M. vzhledem k tomu, že kambodžské orgány oznámily, že se příští místní volby budou konat dne 5. června 2022, přičemž hlavní opoziční strana CNRP je i nadále pravomocně rozpuštěna, její čelní představitelé byli odsouzeni a byla jim zakázána účast v politice a příznivci této politické strany jsou pronásledováni, zatýkáni a vystavováni násilí;

N. vzhledem k tomu, že odborníci OSN v oblasti lidských práv vyjádřili znepokojení nad tím, že se v Kambodži stupňuje omezování občanské společnosti;

O. vzhledem k tomu, že dne 12. února 2020 Komise rozhodla o odnětí části celních preferencí poskytnutých Kambodži v rámci obchodního režimu Evropské unie „Vše kromě zbraní“ (EBA), a to s ohledem na závažné a systematické porušování lidských práv zakotvených v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech;

1. žádá kambodžskou vládu, aby ukončila veškeré formy pronásledování, zastrašování a politicky motivovaného trestního stíhání představitelů opozice, odborářů, ochránců lidských práv a zástupců sdělovacích prostředků a občanské společnosti; žádá bezpečnostní složky, aby se zdržely zbytečného a nepřiměřeného použití síly vůči účastníkům pokojných protestů;

2. vyzývá kambodžské orgány, aby okamžitě a bezpodmínečně zrušily tresty, které dostali Sam Rainsy, Mu Sochuaová, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumuraová a Nuth Romduol;

3. vyzývá kambodžské orgány, aby prostřednictvím opravdového a inkluzivního dialogu s opozičními politickými stranami a občanskou společností zahájily proces národního usmíření;

4. vyzývá kambodžskou vládu, aby bezodkladně propustila všechny osoby zadržované za vykonávání svých lidských práv a aby je zprostila všech obvinění; zdůrazňuje, že obvinění vznesená proti více než 130 osobám jsou politicky motivovaná a jejich cílem je vymýtit veškerý nesouhlas;

5. je zděšen stupňujícím se porušováním lidských práv v Kambodži, včetně násilí na pokojných demonstrantech, přijetí nových represivních zákonů a zatýkání obránců lidských práv, novinářů, aktivistů opozičních stran, ekologických aktivistů, studentů a běžných občanů za pokojné vyjadřování názorů, a tyto jevy odsuzuje;

6. naléhavě vyzývá kambodžskou vládu, aby zrušila všechny represivní zákony, včetně nedávných dekretů a návrhů zákonů upravujících digitální prostředí, které vládě umožňují posílit online sledování, cenzuru a kontrolu internetu, a aby zrušila všechny nedávné změny ústavy, trestního zákoníku, zákona o politických stranách, zákona o odborových organizacích, zákona o nevládních organizacích a všech dalších právních předpisů, jež omezují svobodu projevu a politické svobody a nejsou plně v souladu s kambodžskými závazky a mezinárodními normami;

7. vyzývá kambodžské orgány, aby respektovaly právo všech občanů na spravedlivý proces, svobodu projevu a svobodu sdružování a pokojného shromažďování;

8. vyzývá kambodžské orgány, aby okamžitě ukončily i jiné formy obtěžování, včetně soudního obtěžování a zastrašování členů opozice v zemi;

9. odsuzuje represivní opatření pod záminkou ochrany zdraví a připomíná, že mimořádná opatření přijatá v rámci boje proti pandemii COVID-19 by neměla být využívána k tomu, aby ve skutečnosti sloužila k potlačení disentu;

10. vyjadřuje znepokojení nad stupňujícími se zásahy proti ekologickým aktivistům; je znepokojen jejich zařazením do nedávných hromadných soudních procesů;

11. opakuje, že volby nebyly svobodné ani spravedlivé a že CPP by neměla být považována za legitimní vládnoucí stranu Kambodže; zdůrazňuje, že volby mohou být skutečně svobodné a spravedlivé pouze tehdy, když se jich mohou účastnit opoziční strany;

12. vyzývá kambodžskou vládu, aby obnovila demokracii a zajistila, aby uplatňování zákonů respektovalo lidská práva a základní svobody, což zahrnuje úplné dodržování ústavních ustanovení, která se týkají pluralismu a svobody sdružování a projevu;

13. vyjadřuje vážné znepokojení nad pokračováním vládních opatření a obtěžováním nezávislých sdělovacích prostředků a novinářů, která potlačují jejich právo na svobodu projevu, včetně práva zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky bez zasahování veřejné moci, a vyjadřuje znepokojení nad tím, že několik novinářů bylo za nezávislé zpravodajství na základě vykonstruovaných obvinění uvězněno;

14. vyjadřuje politování nad tím, že kambodžská vláda nedostála své odpovědnosti a neukončila závažné, systematické narušování politické účasti, svobody projevu a svobody sdružování, což vedlo k rozhodnutí Komise odejmout ode dne 12. srpna 2020 část celních preferencí udělených Kambodži v rámci režimu EU „Vše kromě zbraní“ (EBA); naléhavě vyzývá Komisi, aby ve všech svých vztazích s kambodžskou vládou trvala na jasně vymezených kritériích v oblasti lidských práv a aby na problematické otázky zdůrazněné v tomto usnesení upozorňovala v rámci pokračující posílené angažovanosti s orgány, včetně režimu „Vše kromě zbraní“; vyzývá Komisi, aby důkladně sledovala situaci a aby posoudila dopad částečného odejmutí režimu „Vše kromě zbraní“ na nejzranitelnější skupiny občanské společnosti;

15. bere na vědomí, že letošní summit setkání Asie-Evropa se má konat v Phnompenhu; domnívá se, že pokud nebude obnovena demokracie, neměla by EU konání summitu na tomto místě akceptovat;

16. vyzývá členské státy, aby pozastavily veškerou dvoustrannou finanční podporu kambodžské vládě a namísto ní se zaměřily na organizace občanské společnosti a opoziční strany;

17. vyzývá ESVČ a členské státy, aby situaci v oblasti lidských práv v Kambodži monitorovaly a aby jednaly v plném souladu s akčním plánem EU pro lidská práva a demokracii a obecnými zásadami EU týkajícími se obránců lidských práv; žádá delegaci EU v Phnompenhu a velvyslanectví členských států, aby sledovaly soudní procesy a prováděly návštěvy ve věznicích;

18. trvá na tom, aby kambodžská vláda spolupracovala s Úřadem vysokého komisaře OSN pro lidská práva a se zvláštními postupy OSN, neboť je třeba jim umožnit, aby mohly plnit své mandáty bez vměšování;

19. žádá kambodžskou vládu, aby učinila nezbytné kroky, které zajistí urychlené zrušení rozhodnutí o rozpuštění strany CNRP a opětovné navrácení jejích 5 007 místních zastupitelů do funkce;

20. znovu opakuje výzvu, kterou adresovala kambodžským orgánům zvláštní zpravodajka OSN pro situaci v oblasti lidských práv v Kambodži Rhona Smithová, aby otevřely občanský prostor, chránily a prosazovaly základní svobody, včetně práva na shromažďování a svobodu projevu, a aby zajistily právo na spravedlivý proces pro všechny, jak je zaručují mezinárodní normy a standardy v oblasti lidských práv a kambodžské zákony;

21. vyzývá Komisi a Radu, aby vypracovaly komplexní strategickou iniciativu pro demokracii týkající se zemí sdružení ASEAN a aby ji do šesti měsíců předložily Evropskému parlamentu;

22. domnívá se, že již měly být přijaty cílené sankce namířené vůči kambodžským vedoucím představitelům a jejich hospodářským zájmům, včetně zákazů cestování a zmrazení majetku; naléhavě vyzývá Radu, aby v rámci globálního sankčního režimu EU v oblasti lidských práv přijala omezující opatření vůči politickým vůdcům a vedoucím představitelům bezpečnostních sil odpovědným za závažné porušování lidských práv a rozpuštění a následné pronásledování opozice v Kambodži a vůči jejich hospodářským zájmům;

23. vyzývá ESVČ a členské státy, aby na nadcházejícím 48. zasedání Rady OSN pro lidská práva podnikly kroky, jež povedou k přijetí důrazné rezoluce, která se bude zabývat situací v oblasti lidských práv v Kambodži, rozšíří mandát zvláštního zpravodaje OSN pro situaci v oblasti lidských práv v Kambodži a požádá vysokou komisařku OSN pro lidská práva, aby situaci v oblasti lidských práv v Kambodži monitorovala a podávala o ní zprávy a aby nastínila opatření, která by měla vláda přijmout, aby splnila své mezinárodní závazky v oblasti lidských práv;

24. vyzývá Evropskou radu, aby přijala oficiální postoj k situaci v oblasti lidských práv a k horšícímu se stavu demokracie v Kambodži;

25. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, generálnímu tajemníkovi Sdružení národů jihovýchodní Asie, vládám a parlamentům členských států a vládě a Národnímu shromáždění Kambodže.